

Hoorzittingen bij de bijenhoudersbond ZLTO

J. Beekman, A. Rietveld, M.J. van Iersel

De besturen van de bijenhoudersverenigingen in Nederland werken aan een nieuwe organisatie. Natuurlijk is ook de bijenhoudersbond ZLTO daarbij betrokken. Op vijf plaatsen in haar werkgebied heeft zij over dit onderwerp hoorzittingen georganiseerd. Alle leden werden daar door het hoofdbestuur persoonlijk voor uitgenodigd. Deze vergaderingen werden door 15% van de leden bezocht, waaronder veel bestuursleden van de plaatselijke verenigingen. De bezoekers vertegenwoordigden 80% van de bij de bond aangesloten verenigingen.

Waarom hoorzittingen?

Vanuit de werkgroep 2000 zijn de commissies organisatie en financiën gevormd en daar worden de mooie plannen gemaakt om tot één nieuwe organisatie te komen, maar uiteindelijk zijn het de leden van de bonden die beslissen. Het hoofdbestuur van de bijenhoudersbond ZLTO is van mening dat daartoe vroegtijdig met de leden het gesprek gevoerd moet worden. Iedereen die belangstelling heeft kan zo zijn ideeën daarover inbrengen. Het bestuur weet dan wat er onder de leden leeft. De leden weten dan waar het bestuur mee bezig is. Als dan straks de plannen van de commissies bij het bestuur op tafel liggen en beoordeeld moeten worden, kan de mening van de leden daarbij een belangrijke rol spelen.

De hoorzitting

Elke hoorzitting begon op dezelfde manier. Een uiteenzetting over het onderzoek naar de mogelijkheid van eenwording van de bijenhoudersbond ABTB, LLTB, ZLTO, de drie 'zuidelijke bonden'. Na dat onderzoek zijn de drie hoofdbesturen aan het werk gegaan en hebben de samenwerking geïntensiveerd tot en met het plannen maken voor één nieuwe 'zuidelijke' bond. Deze plannen zijn voorlopig in de ijskast gezet in afwachting van het werk van de commissie Bedrijfsraad 2000: de vorming van één nieuwe organisatie in Nederland. Het is daarbij al duidelijk geworden dat één organisatie, de ANI, daarin niet mee zal gaan doen. Vervolgens kwam er een betoog over de betekenis en het nut van een nieuwe organisatie. Daarin werd gezegd dat het nut van één organisatie eigenlijk voor

de meesten van ons wel duidelijk is maar dat het gaat over de vraag wat het ons waard is. Een tweede kernpunt was een aansporing om over de schutting van eigen bijstand en vereniging te kijken en zich af te vragen wat de individuele imker en de grote organisatie met elkaar te maken hebben. Op de hoorzittingen bleken veel imkers dat ook al te doen. Ook kwam aan de orde dat we blij zijn met de goede samenwerking van de huidige organisaties maar dat juist de vrijwilligheid in die samenwerking te weinig garanties biedt voor continuïteit.

Tenslotte kwam het standpunt van het bestuur aan de orde. Dat standpunt is dat het bestuur voorstander is van één bijenhoudersorganisatie in Nederland. Het is daarbij belangrijk dat de leden goed geïnformeerd worden over alle zaken die bij dit proces komen kijken. Alleen dan kan er een besluit genomen worden dat door allen wordt gedragen.

Hoewel de ANI te kennen heeft gegeven niet in de nieuwe organisatie op te willen gaan, werd er door de bezoekers van de hoorzittingen regelmatig op gewezen dat het belangrijk is dat de ANI goed op de hoogte blijft van wat er gebeurt. Misschien hebben ze alsnog belangstelling als duidelijk is hoe het zal gaan worden. Men vond het een geruststelling te vernemen dat de ANI als toehoorder bij de besprekingen aanwezig is.

Hoe denkt u over het standpunt van het hoofdbestuur dat er één nieuwe bijenteelt-organisatie in Nederland moet komen?

Dit was de vraag waarmee de discussie werd gestart. Het antwoord van de leden hierop kan men samenvatten met de zegswijze: scheiden doet lijden. Het klinkt wat dramatisch maar het geeft toch een goede

Hoorzitting bij de kring 'Het Markiezaat' in Ossendrecht.
Foto: M.J. van Iersel

indruk van de sfeer van waaruit de vele opmerkingen kwamen die hierover gemaakt zijn. Het nut van één organisatie werd vrijwel niet aangevochten. We blijken gehecht te zijn aan de goeie ouwe trouwe NCB-bond. Die doen we niet graag weg en dat gaat over heel wat meer dan alleen maar: 'je weet wat je hebt en je weet niet wat je krijgt'.

Een kritische kanttekening kwam soms van mensen die reorganisaties van bedrijven of verenigingen hadden meegemaakt. Een nieuwe club levert niet altijd op wat men ervan verwacht maar eenmaal de nieuwe weg opgegaan, is er geen weg meer terug.

Voorspellen hoe het zal gaan kan niemand en de nieuwe organisatie krijgt op de hoorzittingen beslist het voordeel van de twijfel. Dat men er zich van bewust is dat de nieuwe organisatie alleen maar goed kan functioneren als er imkers zijn die zich daarvoor in willen zetten, werd niet zo luid uitgesproken.

Bij sommige bijeenkomsten was er een sfeer aanwezig van: er is geen ontkomen aan, niet dat we dat nou zouden willen, maar we zien de toekomst toch wel met een zekere bezorgdheid tegemoet. Hier en daar werd ook duidelijk uitgesproken dat we nog lang niet aan een nieuwe vereniging toe zijn.

De binding met de eigen club

Wat op alle bijeenkomsten duidelijk naar voren kwam was dat men een aantal waarden ziet in de eigen organisatie die men beslist niet kwijt wil. Als eerste komt dan de studiedag aan de orde en als tweede de gezellige gemoedelijke sfeer op bijeenkomsten van de bond. Ook het gemakkelijke contact dat men nu met de hoofdbestuurders heeft, vindt men belangrijk. Omdat er geen zicht is op de vorm die de nieuwe organisatie zal krijgen, bestaat de vrees deze drie zaken kwijt te raken. Ook spreekt men de vrees uit dat er van bovenaf invloed uitgeoefend zal worden op de plaatselijke vereniging en dan denkt men aan gedwongen fusies. Bijvoorbeeld een VBBN subvereniging en een ZLTO-vereniging in een gemeente. Of twee kleine verenigingen. Er zijn ook vragen over de autonomie van de plaatselijke vereniging zoals onder andere het zelf de hoogte van de contributie vaststellen. De hoofdbestuursleden probeerden uit te leggen dat het behoud van wat goed is, heel belangrijk is in het proces van eenwording. De plaatselijke verenigingen zullen even autonoom blijven als ze nu zijn. Dus geen gedwongen fusies. Dat is een zaak van de plaatselijke verenigingen zelf. Het doel van de fusie is om een grotere slagvaardigheid te krijgen en daardoor efficiënter te besturen maar dat mag niet gaan ten koste van het goede wat er nu is.

Bij de gevoelens van onzekerheid en vrees het eigene te verliezen, spelen de getalsmatige verhoudingen in immerend Nederland een belangrijke rol. De VBBN is groot en wij zijn klein. Zullen we niet opgeslokt worden door de grote broer en straks geen baas meer zijn in eigen huis. Hoe men ook over dit gevoelens mag denken, het afdoen als overbodige bezorgdheid ('we zijn allemaal imkers en we hebben dezelfde belangen') of het zien als een terechte vrees ('je zult zien dat het nieuwe hoofdbestuur helemaal uit VBBN-ers zal bestaan die geen studiedag voor ons willen organiseren'), het is duidelijk dat de binding aan de eigen organisatie heel sterk is. Ook wordt nogal eens de wens uitgesproken dat het nieuwe toporgaan samengesteld moet worden uit personen die uit heel Nederland komen. Tevens vraagt men zich daarbij af of die wel in voldoende mate te vinden zullen zijn. Het op een juiste manier inschatten van de binding met de eigen club komt op ons over als het belangrijkste punt in het hele proces rond de vorming van een nieuwe organisatie. Als er straks een besluit genomen moet worden over het wel of niet opheffen van de eigen organisatie en het opgaan in één nieuwe club, zal het voor ieder duidelijk moeten zijn dat dat geen bedreiging is voor het voortbestaan van de eigen sfeer en mentaliteit.

Contributie

De bijen geven ons het voorbeeld: wie het kleine niet eert... afijn u weet het wel. De contributie is een onvermijdelijk onderwerp bij dit soort bijeenkomsten. Het is algemeen bekend dat de contributie bij de VBBN veel hoger is dan bij de andere organisaties. Wat veel minder bekend is, is dat dat veroorzaakt wordt door een heel andere opbouw van de contributie. Dat betekent dat de contributie niet als een soort natuurverschijnsel noodzakelijk omhoog moet. De financiële commissie kan kiezen welke zaken vanuit de contributie betaald moeten worden en daarmee de hoogte van die contributie vaststellen. Het lijkt erop

In Ossendrecht worden de plannen besproken.

Foto: M.J. van Iersel

dat de nieuwe organisatie zou kunnen functioneren met een contributie die weinig hoeft te verschillen van wat nu bij de zuidelijke bonden gebruikelijk is. Dat gegeven scheelde een hoop emotionele discussies. Toch varieerden de opmerkingen hierover van 'wij willen geen contributieverhoging' tot 'de contributie mag gerust verdubbelen, want voor dit schijntje kan geen enkel bestuur goed werk leveren'.

Vaak werd aangegeven dat een duidelijke uiteenzetting van de activiteiten die uit de contributie gefinancierd worden, belangrijk wordt gevonden. Men kan dan zien dat men waar voor zijn contributiegeld krijgt. De verenigingen in de grensgebieden wijzen erop dat in België de contributie een stuk lager is en dat er voor cursussen en lezingen flinke subsidies beschikbaar zijn. Dat maakt het aantrekkelijk om in België lid te zijn. In dit verband is het interessant om te weten dat er onlangs in het Vlaams imkersblad werd aangekondigd dat de contributie in België flink omhoog zal moeten om de eindjes aan elkaar te kunnen blijven knopen (Maandblad V.I.B. 2000(9): 29) Het is komisch om daarin te lezen dat de contributie van de VBBN (kreterige Hollanders?) als voorbeeld genomen wordt.

Financiële vermogens

Wat gebeurt er met het Bijenhuis? De winkel blijft buiten de nieuwe organisatie. Waar blijft het geld dat de verkoop van de honingzemerij heeft opgeleverd? Zijn alle organisaties even rijk? Pas als we allemaal even rijk of arm zijn, valt er te praten over contributieverhoging. Zolang de financiële commissie niet met zijn werk klaar is, is er op deze vragen geen duidelijk antwoord te geven. Voordat aan de leden een beslissing gevraagd wordt over een nieuwe organisatie komen deze zaken duidelijk op tafel.

De nieuwe organisatiestructuur

Omdat de VBBN een grote club is, wil men weten hoe daar op dit moment de organisatiestructuur is. Daar kan de vorm van de nieuwe vereniging misschien uit afgeleid worden. Ook is men dan benieuwd hoe in zo'n grote organisatie de mensen de afstand tussen leden en hoofdbestuur ervaren. Op de hoorzittingen heeft eigenlijk niemand daarvan een duidelijk beeld. Sommige leden willen in de nieuwe organisatie zo weinig mogelijk schijven tussen hoofdbestuur en leden. Al die tussenorganen kosten geld en zijn moeilijk te bemannen. Anderen vinden dat de nieuwe club regionale afdelingen moet hebben, met een eigen contributieverheffing. Kortom veel discussie over de vorm die de nieuwe vereniging zal krijgen.

Vanuit de commissie organisatie werd gezegd dat de plannen gaan in de richting van een gelaagde structuur. Plaatselijke verenigingen, gebundeld in regionale organen die op hun beurt weer onder een hoofdbestuur vallen. Hoeveel en hoe groot, daar is op dit moment nog niets over te zeggen.

Toekomstverwachtingen

Hier volgt een greep uit de verwachtingen die sommigen hebben van de nieuwe organisatie. Ziektenbestrijding en subsidiëring van het bijenteeltonderwijs en de bijenhouderij op Europees niveau. De regelgeving vanuit Brussel met betrekking tot gezondheid van dieren vanuit één punt naar de imkerij vertalen. Een duidelijk beleid inzake Amerikaans vuilbroed. Er zou een informatiecentrum voor bijenteelt moeten komen. De overheid kan nu vanuit een organisatie aangesproken worden op haar beleid ter zake van bierbeheer. Een vraag aan de nieuwe organisatie is hoe de uitreiking van onderscheidingen voor 25, 40 en 60 jaar lidmaatschap geregeld zullen gaan worden? Wordt er beleid ontwikkeld aangaande de promotie van het imkeren. Van de commissie organisatie werd gezegd dat er in de nieuwe organisatie gedacht wordt aan werkgroepen voor fondsenwerving en sponsoring, PR, bedrijfsmatig imkeren, verzekeringen naast de gebruikelijke commissies voor onderwijs, teelt en selectie, gezondheid, drachtverbetering en honing.

Conclusie

Op verschillende hoorzittingen lieten de leden blijken dat ze blij waren met deze open aanpak van het hoofdbestuur. Men greep met beide handen de kans om eigen ideeën en zelfs al verenigingsstandpunten naar voor te brengen. De discussies zijn voor het hoofdbestuur een aanwijzing dat ze met het werken aan één landelijke organisatie een weg ingeslagen zijn die door veel leden als juist wordt gezien. Voor beide partijen is nu ook duidelijker wat het goede is dat in die nieuwe organisatie behouden moet blijven.

Een verslag

De hoorzittingen hebben het gedachtenproces over een nieuwe organisatie op gang gebracht. Alle verenigingen van de bijenhoudersbond ZLTO zullen hierover een uitgebreid verslag ontvangen zodat op de ledenvergaderingen de discussie kan worden voortgezet. Het hoofdbestuur ZLTO hoopt dat dit verslag vergezeld kan gaan van de voorstellen van de werkgroepen organisatie en financiën. De discussie kan dan gaan over concrete zaken.